

POZMĚŇOVACÍ NÁVRH

k vládnímu návrhu zákona,

o ochraně památkového fondu a o změně zákona č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů (zákon o ochraně památkového fondu)
/ ST 666 /

Předkládá: Jitka Chalánková

Tento pozměňovací návrh odstraňuje některé závažné nedostatky návrhu zákona, avšak nikoli všechny, neboť jeho celá koncepce je chybná a v plném rozsahu se pozměňovacími návrhy napravit nedá.

1. Ust. § 2 odst. 7 zní:

(7) Za archeologické dědictví se považují veškeré pozůstatky po životě lidstva z minulých období, jejichž uchování a studium umožňuje vysledovat vývoj historie lidstva a jeho vztah k přirozenému prostředí, o nichž jsou hlavními zdroji informací archeologické výzkumy a nálezy a další metody výzkumu minulosti lidstva.

Dosavadní odst. 7 se označuje jako odst. 8.

Do zákona se doplňuje definice archeologického dědictví ve smyslu Čl.1 Úmluvy o ochraně archeologického dědictví Evropy (revidované), jíž je Česká republika vázána.

2. V § 3 b) se část věty za středníkem vypouští.

Velice významnou součástí architektonického dědictví jsou také movité věci, zejména architektonické články a jejich fragmenty, ať již jsou deponovány v lapidáriích či nikoli. Mnohdy jsou tímto způsobem deponovány jejich originály, zatímco na stavbě samé byly nahrazeny kopií. Bylo by proto naprosto absurdní, aby tyto mimořádně cenné artefakty nemohly být považovány za součást architektonického dědictví.

3. Ust. § 3 písm. h) zní:

(h) prací v ochranném památkovém pásmu zřízení stavby, změna dokončené stavby, změna stavby před dokončením, udržovací práce, terénní úprava, umístění zařízení podle stavebního zákona¹⁾, umístění reklamního či informačního poutače, pokud nejde o zařízení podle stavebního zákona¹⁾, výsadba a kácení dřevin v zastavěném území, pokud se práce týká nemovité věci, která se nachází v ochranném památkovém pásmu, ale není kulturní památkou,

Není důvod, proč by se regulace výsadby a kácení dřevin měla omezovat pouze na veřejná prostranství, neboť pro kulturně historickou hodnotu konkrétního území nemůže být rozhodující, zda je veřejně přístupné či nikoli.

4. Ust. §3 písm. j) zní:

(j) archeologickým výzkumem souhrn specializovaných výzkumných, průzkumných a jiných odborných činností zajišťujících vědecké poznání, cílené vyhledávání, záchranu, uchování a dokumentaci archeologického dědictví a vyhodnocení jeho kulturního významu, zahrnující přípravu, terénní práce, ošetření, uložení, evidenci a vyhodnocení získaných archeologických nálezů, vyhotovení nálezové zprávy o archeologickém výzkumu a její odevzdání.

Ustanovení reaguje na doplnění definice pojmu archeologického dědictví.

5. Ust. § 5 odst. 2 písm. g) zní:

(g) zřizuje jako poradní orgány Vědeckou radu pro památkovou péči, Restaurátorskou radu a Archeologickou radu, které budou ministerstvu poskytovat odborné podklady pro udělování, pozastavení a odnímání oprávnění k výkonu regulované činnosti podle § 14; vydává jejich stanovy a jednací řády,

Změna vyplývá z vypuštění ustanovení o stavebněhistorickém průzkumu jako regulované činnosti.

6. Ust. § 6 odst. 2 zní:

(6) Ministerstvo prostřednictvím památkové inspekce kontroluje výkon přenesené působnosti svěřené podle tohoto zákona krajskému úřadu a úřadu obce s rozšířenou působností.

Není důvod, proč by ministerstvo nemělo mít možnost kontrolovat též úřady obcí s rozšířenou působností, jako tomu bylo doposud.

7. Ust. 12 odst. 2 písm. i) zní:

(i) je bez povolení ministerstva oprávněn provádět archeologické výzkumy,

Změna vyplývá z vypuštění ustanovení o stavebněhistorickém průzkumu jako regulované činnosti.

8. Ust. § 14 odst. 1 písm. b) se vypouští a písm. c) se označuje jako písm. b).

Provádění stavebněhistorického průzkumu nemá invazivní charakter, na rozdíl od ostatních regulovaných činností při něm nedochází k zásahům do hmotné podstaty zkoumaného objektu. Jde tedy výhradně o expertní činnost, stejně jako u jiných druhů průzkumů, které však zákon neupravuje. Návrh zákona měl vůči zpracovatelům stavebněhistorického průzkumu zjevně diskriminační charakter.

9. Ust. § 14 odst. 3 se vypouští a odst. 4 se označuje jako odst. 3.

Změna vyplývá z vypuštění ustanovení o stavebněhistorickém průzkumu jako regulované činnosti.

10. Ust. § 24 odst. 3 zní:

(3) Ministerstvo může před vydáním rozhodnutí o zrušení prohlášení za kulturní památku uložit vlastníkově kulturní památky zpracování nezbytné měřické, fotografické nebo jiné obrazové dokumentace, provedení potřebných stavebně historických průzkumů nebo jiných průzkumů kulturní památky pro účely doložení stavu kulturní památky a stanovit mu lhůtu pro odevzdání zpráv či jiné dokumentace o těchto průzkumech památkovému ústavu.

Vydání rozhodnutí o zrušení prohlášení tak bude podmíněno splněním uložených povinností, v opačném případě hrozí nebezpečí, že vlastník uložené povinnosti nesplní; kromě toho je třeba ověřit věrohodnost zpracované dokumentace před zrušením prohlášení.

11. Doplnuje se § 24 odst. 5, který zní:

(5) Ministerstvo bezodkladně zveřejní informaci, že bylo zahájeno řízení o zrušení prohlášení kulturní památky a identifikuje ji jejím názvem.

Rušení prohlášení kulturních památek je obecně nežádoucí a nejširší veřejnost by měla být o těchto záměrech informována.

12. Hlava IV Díl 1 (Plán ochrany) se vypouští. Následující díly 3-4 se označují jako 1-3; ust. § 35 – 41 se označují jako § 32 – 38.

Problematický institut plánu ochrany byl zaveden zákonem č. 307/2008 Sb., avšak byl přijat pouze v jednom (!) případě, je tedy zřejmé, že se v praxi neosvědčil a není tedy žádný důvod jej zachovávat v nové právní úpravě.

13. Ust. § 42 odst. 4 se označuje jako § 39 odst. 4 a zní:

(4) K údajům, které jsou označeny tímto zákonem jako neveřejné, má dálkový přístup orgán památkové péče nebo osoba při výkonu veřejné správy, pokud tyto údaje potřebují pro plnění svých úkolů.

14. Ust. § 42 odst. 5 se označuje jako § 39 odst. 5 a zní:

(5) K údajům, které jsou označeny tímto zákonem jako neveřejné, mají pro studijní nebo výzkumné účely přístup další osoby na základě písemného potvrzení příslušného školského zařízení, výzkumného nebo vědeckého pracoviště.

15. Ust. § 42 odst. 6 se označuje jako § 39 odst. 6 a zní:

(6) Vlastník kulturní památky nebo vlastník nemovité věci, která není kulturní památkou, ale nachází se v památkovém území nebo v ochranném památkovém pásmu má přístup ke všem údajům a dalším podkladům týkajícím se jeho věci, která je předmětem evidence seznamu památkového fondu. Ostatní osoby mají přístup k neveřejným údajům jen se souhlasem vlastníka.

16. Ust. § 43 se označuje jako § 40 a odst. 1 písm. e) se ruší.

17. Ust. § 43 odst. 1 g – h se označují jako odst. 1 e - g

18. Ust. § 43 odst. 2 se označuje jako § 40 odst. 2 a zní:

(2) Veřejný podklad seznamu památkového fondu dále tvoří

- a) fotografická a další dokumentace nemovité kulturní památky, nemovité národní kulturní památky, památkového území, včetně movitých kulturních památek a movitých národních kulturních památek, které jsou součástí architektonického dědictví
- b) stavebně historický průzkum,
- c) závěrečná restaurátorská zpráva,
- d) operativní a další průzkumná dokumentace.

19. Ust. § 43 odst. 3 se označuje jako § 40 odst. 3 a zní:

(3) Do seznamu památkového fondu se jako neveřejný údaj o kulturní památce nebo národní kulturní památce zapisují

- a) u věcí a staveb, které se neevidují v katastru nemovitostí, údaje o vlastníkovi kulturní památky nebo národní kulturní památky, kterými jsou
 1. jméno, popřípadě jména, a příjmení, datum narození, adresa místa trvalého pobytu, nemá-li ji, adresa bydliště (dále jen "místo trvalého pobytu"), jde-li o fyzickou osobu,
 2. název, adresa sídla a identifikační číslo osoby, bylo-li přiděleno, jde-li o právnickou osobu,
- b) u kulturní památky nebo národní kulturní památky, která se neeviduje v registru územní identifikace, adres a nemovitostí, identifikační údaj o nemovité věci, kde se kulturní památka nebo národní kulturní památka nachází¹¹⁾,
- c) údaj o přemístění věci, která je kulturní památkou nebo národní kulturní památkou, mimo území České republiky, kterým se rozumí číslo jednací povolení, den přemístění mimo území České republiky a den vrácení do České republiky.
- d) rozhodnutí nebo závazná stanoviska orgánu památkové péče o kulturní památce, národní kulturní památce, nemovité věci nebo stavbě, které nejsou kulturní památkou, ale nacházejí se v památkovém území,

20. Ust. § 43 odst. 4 se označuje jako § 40 odst. 4 a zní:

(4) Neveřejný podklad seznamu památkového fondu dále tvoří fotografická a další dokumentace movitých kulturních památek a movitých národních kulturních památek, které jsou ve vlastnictví soukromých osob, pokud nejde o součást architektonického dědictví.

Ust. § 44 – 46 se označují jako § 41-43.

K bodům 13-20: Návrh zákona naprosto bezprecedentním způsobem omezuje veřejný přístup ke kulturnímu dědictví, jakož i svobodu vědeckého bádání, tedy práva zaručená Listinou základních práv a svobod. Obdobná omezení neexistují v právní úpravě žádných evropských zemí a neobsahovaly je ani starší české předpisy, týkající se ochrany kulturního dědictví, z let 1941, 1958 a 1987. Je třeba vycházet ze zásady, že dokumentace součástí památkového fondu ve veřejnoprávním vlastnictví musí být veřejně přístupná, neboť samozřejmě není možné, aby byly v plném rozsahu přístupné fyzicky. Neveřejný charakter se proto omezuje pouze na oblast movitých kulturních památek a movitých národních kulturních památek, které jsou ve vlastnictví soukromých osob, u nichž lze předpokládat, že by veřejný přístup mohl být zneužit, což u movitých součástí architektonického dědictví nehrozí.

21. Ust. § 47 se označuje jako § 44 a v odst. 3 se poslední věta vypouští.

Ust. § 48 – 51 se označují jako § 45-48.

Změna souvisí s vypuštěním plánu ochrany.

22. Ust. § 52 se označuje jako § 49 a odst. 1 písm. b) se vypouští. Odst. 1 písm. c) se označuje jako odst. 1 písm. b).

Ust. § 53- 67 se označují jako § 50- 64.

Změna souvisí s vypuštěním plánu ochrany.

23. Ust. § 68 se ruší. Následující § 69 – 72 se označují jako § 65-69.

Vyvláštění nikterak nevede k lepší ochraně kulturních památek a zásadně nelze spatřovat východisko v tom, že zanedbávané památky převezme od dosavadních vlastníků stát.

24. Ust. § 73 se označuje jako § 69 a odst. 1 se vypouští, odst. 2 – 4 se označují jako odst. 1 – 3. Odst. 5 se vypouští.

Ust. § 74-81 se označují jako § 70-77.

Změna vyplývá z vypuštění ustanovení o stavebněhistorickém průzkumu jako regulované činnosti.

Kromě toho vztah mezi zpracovatelem a objednatelem stavebněhistorického průzkumu je občanskoprávní a je naprosto nadbytečné a nevhodné lhůtu k odevzdání práce upravovat zákonem.

25. Ust. § 82 se označuje jako § 78. Odst. 3 věta druhá se vypouští a doplňuje se odst. 4, který zní:

(4) Pokud žádná archeologická osoba nedoručila stavebníkovi návrh ve lhůtě podle odst. 3, zajistí ministerstvo do 30 dnů, aby tak do 30 dnů učinila některá z archeologických osob, která je jím zřizována.

Ust. § 83-86 se označují jako § 79-82.

V případě, že by žádná archeologická osoba nepodala návrh stavebníkovi ve smyslu § 82, hrozilo by vážné nebezpečí, že po marném uplynutí lhůty podle odst. 3 by byly archeologické situace na dotčeném pozemku zničeny, což by bylo v zásadním rozporu s Úmluvou o ochraně archeologického dědictví Evropy.

26. Ust. §87 se označuje jako § 83 a odst. 1 zní:

(1) Náklady záchranného archeologického výzkumu hradí ten, kdo svojí činností potřebu záchranného archeologického výzkumu vyvolal, s výjimkou případu, kdy provádí stavbu pro potřebu svého bydlení do 150 m² zastavěné plochy a související stavby, které jsou nezbytné pro užívání stavby k bydlení; v takovém případě hradí náklady záchranného archeologického výzkumu ministerstvo.

27. Ust. § 87 odst. 6 se vypouští.

Ust. § 88 se označuje jako 84.

K bodům 26-27: Nelze spravedlivě požadovat, aby archeologické osoby, které nemají žádnou vazbu na veřejné rozpočty, hradily náklady archeologického výzkumu pro potřebu bydlení do do 150 m² zastavěné plochy a související stavby, které jsou nezbytné pro užívání stavby k bydlení podle § 87 odst. 1 z vlastních prostředků, přičemž lze důvodně předpokládat, že by se o provedení těchto výzkumů v důsledku toho vůbec neucházely. Dosavadní obsah § 87 odst. 6, umožňující případně přiznat v takovém případě dotaci ministerstva kultury bez jakýchkoli transparentních kritérií zjevně vytváří korupční prostředí.

28. Ust. § 89 se označuje jako § 85 a odst. 8 zní:

(8) Projekty badatelského archeologického výzkumu a projekty záchranného archeologického výzkumu po dokončení terénní fáze výzkumu, průběžné zprávy o provádění badatelského archeologického výzkumu a nálezové zprávy o archeologickém výzkumu jsou veřejně přístupné.

Archeologický výzkum se provádí ve veřejném zájmu a není tedy žádný důvod, aby jeho dokumentace nebyla veřejně přístupná. Nedůvodné omezování přístupu k této dokumentaci je v rozporu se zpřístupňováním kulturního dědictví, jakož i svobodou vědeckého bádání, tedy právy zaručenými Listinou základních práv a svobod.

29. Ust. § 90 se označuje jako § 86 a odst. 6 zní:

(6) Projekt záchranného archeologického výzkumu se považuje za neveřejný podklad části druhé evidence zásahů až do dokončení terénní fáze výzkumu.

Ust. § 91- 98 se označují jako 87-94.

Lze připustit, aby byl projekt záchranného archeologického výzkumu neveřejný až do dokončení terénní fáze.

30. Ust. § 99 písm. e) se vypouští.

Změna souvisí s vypuštěním dosavadního § 106.

31. Ust. § 101 se vypouští.

Ust. § 102- 105 se označují jako 95-100

Změna vyplývá z vypuštění ustanovení o stavebněhistorickém průzkumu jako regulované činnosti.

32. Ust. § 106 se vypouští.

Požadavek zkoušky z právních předpisů u regulovaných činností je vzhledem k jejich zaměření zjevně nepřiměřený a má tak vůči žadatelům zjevně diskriminační charakter.

33. Ust. § 107 se označuje jako § 102. Odst. 1 písm. b) se vypouští a písm. c) se označuje jako písm. b).

Ust. § 108-112 se označují jako §103-107

34. Ust. § 113 odst. 3 písm. b) se vypouští a písm. c) se označuje jako písm. b)

35. Ust. § 115 odst. 2 se vypouští a odst. 3 se označuje jako odst. 2

36. Ust. § 118 se označuje jako § 113 odst. 2 a zní:

(2) Pozastavením oprávnění k výkonu regulované činnosti není dotčena povinnost dokončit rozpracované restaurování kulturní památky nebo rozpracovaný archeologický výzkum, pokud to není v rozporu s důvodem pozastavení činnosti a ukládá to rozhodnutí ministerstva o pozastavení oprávnění k výkonu regulované činnosti.

Ust. § 119 se označuje jako § 114.

K bodům 33-36: Změna vyplývá z vypuštění ustanovení o stavebněhistorickém průzkumu jako regulované činnosti.

37. Ust. § 120 se označuje jako § 115. Odst. 2 se vypouští a odst. 3 a 4 se označují jako odst. 2 a 3.

Ust. § 121-125 se označují jako § 116-120.

38. Ust. § 126 se označuje jako § 121, vypouští se odst. 5 písm. b) - d) a písm. e) a f) se označují jako b) a c).

K bodům 37 a 38: Změna vyplývá z vypuštění ustanovení o stavebněhistorickém průzkumu jako regulované činnosti. Ustanovení o poškození archeologického dědictví archeologickým výzkumem je zcela nesmyslné, protože k jeho určitému poškození výzkumem dochází vždy.

39. Ust. § 127 se označuje jako § 122. Odst. 2 se vypouští a odst. 3 se označuje jako odst. 2. Odst. 3 písm. h) se vypouští a písm. i) se označuje jako písm. h). Odst. 4 písm. d) se vypouští a písm. e) označuje jako písm. d). Odst. 6 písm. a) a b) se vypouštějí a písm. c) - g) označují jako písm. a)-e)

Srov. odůvodnění k bodům 37- 38.

40. Ust. § 142 se vypouští a následující § 143 - 151 se označují jako § 137-145.

Jde o byrokratický požadavek, který by neúměrně a zcela zbytečně zatížil chod památkového ústavu. Zároveň lze důvodně předpokládat, že velké množství plošně předkládaných zpráv nebude ministerstvo schopno analyzovat na odpovídající odborné úrovni.

Ministerstvo jako zřizovatel památkového ústavu má možnost si kdykoli vyžádat zprávy o změně stavu poznání hodnot památkových rezervací a zón v konkrétních případech podle potřeby, není tedy vůbec třeba tuto problematik řešit na úrovni zákona.